

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Το φύλλο
Το πηγάδι
Τ' αγγέλιασμα

ΤΡΙΛΟΓΙΑ
Οριστική έκδοση

ΕΠΙΜΕΤΡΟ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΓΑΘΟΣ

ΚΕΔΡΟΣ

Βασίλης Βασιλικός: *Το φύλλο, Το πηγάδι, Γ' αγγέλισμα*

ISBN 978-960-04-5539-7

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Βάσω Παπαντωνίου, 2026*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2026*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Το ΦΥΛΛΟ

I

Στην αρχή ήταν το χάος. Πάχνη, ομίχλη, βροχή, χιόνι και χαλάζι. Ένα διάστημα αδειανό και το σκοτάδι πάνω στην άβυσσό του. Τα συστήματα των ανέμων και οι συναγωγές των υδάτων το κατοικούσανε. Κι εκεί μέσα πετούσαν πουλιά: κάργιες και χελιδόνια. Όσπου μια μέρα εμφανίστηκε ένας κύριος σοβαρός, με μαύρα γυαλιά ηλίου και μ' έναν χαρτοφύλακα στο χέρι του. Έβγαλε τα χαρτιά από τον χαρτοφύλακα· μ' ένα υποδεκάμετρο διαιρούσε το διάστημα. Και είπε ο Κύριος: «Να έρθει πρώτα ο εκσκαφέας». Και ήρθε ένα τέρας σιδερένιο, μ' ένα στόμα θηριού, όλο δαγκάνες, και άρχισε να σκάβει τη γη. Δούλευε μέρες πολλές με λύσσα. Έτρωγε το χώμα κι έπειτα το ξερνούσε πάνω σ' ένα φορητό. Και είπε ο Κύριος: «Φτάνει. Να φύγει ο εκσκαφέας και να έρθουν οι εργάτες για τα θεμέλια». Μαζεύτηκαν τότε πλήθος οι εργάτες: μπετατζήδες που φτιάχναν τα υγρά μπετά και σιδεράδες που καμπυλώναν το ατσάλι και καλουπιτζήδες που φτιάχναν τις τάβλες με μαδέρια και τσέρκια. Μια μπετονιέρα άλεθε παράμερα, παίρνοντας δύναμη από μια γεννήτρια, τον άμμο με

το χαλίκι και με το τοιμέντο. Και είδε ο Κύριος ότι η βάση έπιασε και τα υποστυλώματα του σπιτιού στηθήκαν και είπε: «Να πέσει η πρώτη πλάκα». Και οι χτίστες ρίζανε τότε την πρώτη πλάκα. Κι αφού κρύωσε κι έπηξε, ανεβήκαν πάνω της κι άρχισαν να ρίχνουν την άλλη. Δουλεύαν οκτώωρο, με μια μικρή διακοπή το μεσημέρι για να κοιτασίουν σε μια ταβέρνα κοντινή. Δουλεύαν σκληρά, κι όσο ανέβαιναν ψηλότερα οι σκαλωσιές τόσο γινόταν πιο ριψοκίνδυνη η δουλειά τους. Ο Κύριος έβλεπε με ικανοποίηση να τρανέυει η οικοδομή, τις πλάκες να πέφτουν γρήγορα η μία μετά την άλλη και είπε: «Να μπούνε οι τοίχοι». Και άρχισαν τα τετράγωνα να κλείουν με τούβλα, κι έτσι το σπίτι, που ως τότε ήταν μονάχα ένας σκέτος σκελετός, έπαιρνε σάρκα, χώριζε απ' το χάος. Μονάχα μερικές τρύπες τετράγωνες, όπου θα μπαίναν οι πόρτες και τα παράθυρα, μέναν ακόμα ανοιχτές, συγκοινωνώντας με το σκοτάδι της αβύσσου. Και είδε ο Κύριος ότι η μπετονιέρα κάτω σταμάτησε ν' αλέθει, τα βαρούλκα κι αυτά σταμάτησαν το ανεβοκατέβασμα, τα γιαπιά ξηλωθήκαν κι ότι οι περισσότεροι από τους χτίστες φύγανε, και είπε τότε: «Να έρθουν οι μαραγκοί, οι σοβατζήδες, οι υδραυλικοί και οι ηλεκτρολόγοι». Κι από την κεντρική είσοδο μπουκάρισαν μες στο άδειο εσωτερικό φουρνιές ανθρώπων με διαφορετικά σύνεργα ο καθένας, που έστηναν τα νεύρα, φέρναν το αίμα κι έβαφαν το άψυχο πρόσωπο του σπιτιού. Οι μαραγκοί περνούσαν τα κουφώματα στις πόρτες και στα παράθυρα, φτιάχναν τις ντουλάπες και τα

ράφια, ντύναν με ξύλο καστανιάς, ψαροκοκαλιαστά, τα πατώματα. Οι σοβατζήδες με μπατανόβουρτσες βάφαν μ' ελαιόχρωμα τους τοίχους και με υδρόχρωμα τα πρέκια και τα πόδια. Οι υδραυλικοί φέρναν το νερό απέξω, σιάχναν τις βρύσες, τα λουτρά, τα λούκια, τους σωλήνες. Και οι ηλεκτρολόγοι φτιάξαν την εγκατάσταση του ασανσέρ, τοποθέτησαν μετρητές κάτω στην είσοδο, περάσαν σύρματα και καλώδια παντού, βάλαν τους διακόπτες, τις πρίζες, τις ασφάλειες. Υπήρχαν κι άλλοι μερικοί που με τριβίδια γυάλιζαν τα μάρμαρα της σκάλας. Κι όταν ο Κύριος είδε πως όλα στην πολυκατοικία ήταν έτοιμα – πέντε μήνες πέρασαν απ' τον καιρό που άρχισε να τη χτίζει –, είπε: «Τώρα ας έρθουν και οι άνθρωποι».

Αυτός, πριν μπει, στάθηκε κάτω στην είσοδο και διάβασε τα ονόματά τους, που ανεβαίνουν κλιμακωτά δίπλα στα κουδούνια:

ΤΟΥΛΑ και ΜΑΙΡΗ

Ράπτριαι

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ

Νευρολόγος - Ψυχίατρος

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Υφασματέμπορος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΠΛΥΤΑΣ

Δημόσιος Υπάλληλος

ΚΕΒΟΡΚ ΠΟΠΟΛΙΑΝ

Ξυλέμπορος

ΛΕΣΧΗ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ
ΣΥΜΕΩΝ ΕΞΑΔΑΚΤΥΛΟΣ
Ταξίαρχος ε.α.

Πήδηξε στη διπλανή στήλη κι άρχισε να κατεβαίνει:

JEAN-JACQUES LEBELLE
ΛΕΣΧΗ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΗΣ Λ. ΚΑΡΜΙΡΙΑΔΗΣ
Γυμνασιάρχης
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗΣ
τ. Βουλευτής
ΜΑΛΒΙΝΑ ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗ
Μαία
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΣΑΜΙΔΗΣ
Γεν. Αντιπροσωπείαι
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΟΣ Ι. ΚΑΛΦΟΓΛΟΥ
Ζωέμπορος
ΘΥΡΩΡΟΣ

Ζαλίστηκε. Τα ονόματα των ανθρώπων χόρευαν μες στα μάτια του. Τα έβλεπε μέσα σ' ένα πηχτό, διάφανο υγρό ν' αλλάζουν θέσεις, να βγαίνουν από τα στενά τους πλαίσια. Είδε πως δεν ξεχώριζε πια τίποτα, όπως στον κινηματογράφο με την ατέλειωτη παράταξη των κομπάρσων και των βοηθών, όπως στο νεκροταφείο με τους πυκνοφυτεμένους κάθετους σταυρούς. Έτριψε τα μάτια του να του φύγει η ζαλάδα. Και μπήκε μέσα.

Με την οικογένειά του πιάσανε το δεξί διαμέρισμα στον έκτο όροφο της καινούργιας πολυκατοικίας. Η δική του κάμαρα ήταν κάπως πιο ξεχωριστή απ' το υπόλοιπο σπίτι και ο ένας τοίχος της γειτόνευε με τον απόστρατο ταξίαρχο. Οι γονείς του, δεν είχε άλλα αδέρφια, πιάσανε το δωμάτιο που ήταν αριστερά, καθώς έμπαινες, από την τραπεζαρία με το συνεχόμενο σαλόνι. Υπήρχε ακόμα μια κάμαρα, που έμενε για την ώρα άδεια. Το αποχωρητήριο, το μπάνιο και η κουζίνα ήταν στο πίσω μέρος. Το σπίτι είχε πολλές πόρτες και λίγα παράθυρα.

Ήταν χειμώνας όταν πρωτομπήκανε. Φυσούσε βαρδάρης. Αυτός, το πρώτο κιόλα βράδυ, όταν ακόμα όλα τού φαίνονταν γύρω του σαν ξένα, σηκώθηκε για να στεριώσει τα παραθυρόφυλλα, που χτυπούσαν από τον δυνατό αγέρα. Μα ο μεντεσές ξεκόλλησε με το πρώτο, κι έτσι, για να μην χτυπούν και ταραάζουν τον ύπνο του, αναγκάστηκε να τα κλείσει.

Δεν σχολίασε σε κανέναν το γεγονός. Χαιρόταν τόσο που είχε αποκτήσει μια δικιά του κάμαρα, που δεν ήθελε να γκρινιάζει. Όμως μέσα σε λίγες μέρες γίναν κι άλλες τέτοιες μικροζημιές. Τα χερούλια από τις πόρτες ξεχαρβαλώθηκαν γρήγορα. Οι ριπολίνες τους σκάσαν από τη ζέστα της σόμπας. Κι οι διακόπτες του ηλεκτρικού ξεβιδώθηκαν. Στην κουζίνα ο νεροχύτης βούλωνε κάθε τόσο. Κι όταν τον Φλεβάρη πιάσαν οι βροχές, μεγάλοι λεκέδες απ' το νερό φανερώθηκαν πάνω στους τοίχους. Τότε θυ-

μήθηκε τον μεντεσέ που ξεκόλλησε από το πρώτο κίδλα βράδου. Το 'πε στο τραπέζι, την ώρα που τρώγανε.

– Σπίτι να σου τύχει μια φορά, έλεγε ο πατέρας του αγανακτισμένος καθώς ρουφούσε προσεχτικά την καυτή σούπα. Βάλαν τα πιο σκάρτα υλικά που μπορούσαν. Βιαστικές δουλειές. Τι τα θέλεις! Ούτε το μισό απ' το νοίκι που πληρώνουμε δεν το αξίζει. Μα τι να κάνουμε; Μας κορόιδεψε ο Κύριος...

Το ίδιο, είπε, λέγαν και οι άλλοι ένοικοι. Κανένας δεν ήταν ευχαριστημένος. Στη συνεδρίαση που έγινε προχθές και βγάλαν πρόεδρο της πολυκατοικίας τον γυμνασιάρχη, τον κ. Καρμυριάδη, μόλις συμφώνησαν για τα κοινόχρηστα, άρχισαν όλοι οι ένοικοι τα παράπονά τους. Τα υλικά ήταν σκάρτα. Το ασανσέρ άρχισε κίδλα να παθαίνει βλάβες, να χαλνά. «Και ποιος ξέρει αν μ' έναν σεισμό δεν γκρεμιστεί πάνω στα κεφάλια μας ολόκληρη η πολυκατοικία;» Κι ωστόσο κανένας δεν μπορούσε να φύγει, γιατί όλοι τους είχαν δεθεί με τα συμβόλαια. Ο κύριος Παπαδόπουλος τους κορόιδεψε. Το φώναζαν όλοι. Μάταια.

– Γιατί μάταια; ρώτησε η μητέρα του. Γιατί δεν του κάνουν μια μήνυση επί απάτη;

– Τι μήνυση, που ο Κύριος έχει εξαφανιστεί από προσώπου γης, της απάντησε ο άντρας της, που είχε τελειώσει με τη σούπα του και ξεκοκάλιζε τώρα το βρασμένο ψάρι.

Πάντα τα έτρωγε μαζί αυτά τα δύο, μα σήμερα η κουβέντα τον παράσυρε κι έχασε τον συγχρονισμό τους.

– Τρέχα γύρευε άμα μπλέξεις με απατεώνες...

Είπαν κι άλλα. Κουτσομπολιά και περίεργα της πολυκατοικίας. Ο γυμνασιάρχης έκανε ενέργειες για να διώξει τις δυο πόρνες, την Τούλα και τη Μαίρη, που είχαν το θράσος να βάλουν και ταμπέλα στην είσοδο, γιατί μολύναν, μένοντας στο υπόγειο, τα θεμέλια του σπιτιού. Αυτός δεν άκουγε τι λέγανε. Έβλεπε τη συναγρίδα που λιγότευε πάνω στο ρηχό πιάτο του πατέρα του και μέσα του, βαθιά μέσα του, χαιρόταν που είχε μια κάμαρα δικιά του επιτέλους.

Μπορεί να ήταν στενή και χαμηλοτάβανη, φτιαγμένη με σκάρτα υλικά κι ασφυχτική πολλές φορές με τα έπιπλα που σπρώχνονταν στις γωνιές της – ένα τραπέζι, μια μικρή βιβλιοθήκη, ένα κρεβάτι, δυο καρέκλες, μια πολυθρόνα κι ένας μπουφές με τ' ασημένια σερβίτσια της μάνας του –, μπορεί να έμοιαζε με όλες τις άλλες κάμαρες του κόσμου, ωστόσο εκείνο που τον τράβηξε από την πρώτη στιγμή ήταν ότι βρέθηκε μέσα σε μια κάμαρα παρθένα, αμόλευτη, άσπιλη, όπου κανένας άλλος πριν από Αυτόν δεν είχε κατοικήσει μέσα εκεί, όπου καμιά θύμηση άλλου δεν βάραινε στις γωνιές της. Μύριζε ακόμα τον ασβέστη κι ήταν οι τέσσερις τοίχοι της ατρύπητοι από ξένα καρφιά. Έτσι, δεν θα 'χε κανένα μέτρο σύγκρισης. Του παραδόθηκε σαν μια κοπέλα που ήταν στο χέρι του πια να τη βρωμίσει ή να τη φτιάξει όμορφη, να τη γεμίσει με την ιστορία του, που θα 'ταν και η πρώτη που θα γνώριζε στη ζωή της. Γι' αυτό την αγαπούσε κι έλπιζε σ' αυτήν, κι άλλωστε είχε μια

τέτοια θέα από την μπαλκονόπορτα, που με καμιάν οθόνη πανοραμική δεν θα την άλλαζε στον κόσμο.

«Από την μπαλκονόπορτα αυτή», έγραφε στον φίλο του τον Κώστα, που σπούδαζε στο Μόναχο σκηνοθέτης του κινηματογράφου, «βλέπω ολόκληρη την Πάνω Πόλη, σε πλάτος και σε βάθος, τα Κάστρα, το Γεντί Κουλέ (θυμάσαι το τραγούδι;), τη Ροτόντα και τον μιναρέ, τη Μονή Βλατάδων, που μου φαίνεται τόσο κοντά, που έτσι ν' απλώσω το χέρι μου νομίζω ότι θα πιάσω τα παγόνια της από τις ουρές τους. Δεν ξέρεις τι χαρά είναι για τα μάτια μου, που στεγνώνουν μες στις σελίδες της Γεωπονίας, τι ανακούφιση για την έγκλειστη ψυχή μου, όταν βλέπω όλη αυτή τη θάλασσα των κεραμιδιών σπαρταριστή, ανήσυχη, με τους τρούλους από τις εκκλησιές που ξεμυτίζουν σαν ράχες από φάλαινες ανάμεσά τους, να ξεδιπλώνεται κυματιστά προς τα πάνω, καταλήγοντας στα Εφταπύργια Τείχη, που λες και δαγκάνουν με το ξεδοντιασμένο στόμα τους τον ουρανό. Και τα τουρκόσπιτα με τις αυλές, τα κόκκινα τζάμια στο σούρουπο, τα ξύλινα αγκωνάρια τους κι οι στριφογυριστές σκάλες, όλα αυτά, Κώστα μου... Μονάχα όταν έχει ομίχλη και δεν βλέπω τίποτε νομίζω πως βρίσκομαι στο κενό κι απελπίζομαι και τα χάνω. Τ' απογεύματα κατεβαίνω και σεργιανώ στα σοκάκια της, κι εκεί ό,τι κοιτάζω απ' το ερημητήριό μου το γεύομαι από κοντά, το ψαύω, το ζω στην παραμικρή του λεπτομέρεια. Μονάχα που απ' το παράθυρό μου βλέπω και το πανεπι-

στήμιο, τις αίθουσες διδασκαλίας, αυτά τα κρεματόρια, κι αυτό όσο να πεις είναι δυσάρεστο, γιατί μου θυμίζει κάθε τόσο πως πρέπει να διαβάζω. Κι εσύ πώς τα πας με τις σπουδές σου; Γύρισες τη δωδεκάλεπτη ταινία σου, που μου έγραφες;

»Μονάχα που – τι να σου πω! – είναι περίεργο, πολύ περίεργο να ζεις πάνω στην κόψη του ξυραφιού, πάνω στα σύνορα των δύο κόσμων. Γιατί έτσι όπως είναι το καινούργιο σπίτι μας, από τη δώθε μεριά της Εγνατίας, κι απέναντι είναι η Καμάρα και η σειρά των χαμηλών σπιτιών με τα ραγισμένα και φθαρμένα προσωπεία, έχω την αίσθηση πως βρίσκομαι πραγματικά πάνω στα σύνορα, στο μεταίχμιο της νέας πόλης με τα τετράγωνα θηρία της και της παλιάς με τα σεμνά και φτωχικά της σπίτια. Στον κόσμο που ανήκω υπάρχει άνεση, μα καμιά χαρά. Στον απέναντι κόσμο μπορεί να υπάρχει φτώχεια, μιζέρια, δυστυχία, μα ωστόσο μια κάποια διάθεση κεφιοῦ απλώνεται με τη νύχτα κι οι άνθρωποι εκεί τραγουδάνε πιο αμέριμνοι, ανασαίνουν πιο ελεύθερα, γιατί λιγότερη είναι η στοιβαγμένη πέτρα κι υπάρχουν ακόμα δέντρα και λουλούδια στις αυλές. Οι γραμμές των τραμ είναι τ' ορόσημο. Τα περίπτερα, τα συνοριακά φυλάκια. Γι' αυτό σου λέω πως είναι δύσκολο να ζεις πάνω στα σύνορα. Κάθε τόσο νιώθεις την ανάγκη να δραπετεύσεις, να πας να ζήσεις για λίγο στον κόσμο εκείνο που δεν ανήκεις, αφήνοντας τον κόσμο όπου ανήκεις χωρίς καθόλου να ζεις. Όσπου στο τέλος το μόνο που κερδίζεις είναι να μην ξέρεις πού είσαι

και να χάνεις κάθε τόσο την οποιαδήποτε σιγουριά που σου χαρίζουν τα οποιαδήποτε όριά σου.

»Έτσι περίπου αισθάνομαι στο καινούργιο μας σπίτι. Είναι ακόμα νωρίς για να κάνω προβλέψεις. Το μόνο που ξέρω ότι θέλω προς το παρόν είναι να φτιάξω μέσα στη δική μου κάμαρα έναν κόσμο δικό μου. Συγχώρα με για τη φλυαρία μου. Περιμένω γράμμα σου με όλα τα δικά σου νέα.

Λάζος

»Υ.Γ. Στάσου. Δεν μπορώ να μη σου περιγράψω με δυο γραμμές αυτό που είδα μόλις σήκωσα το κεφάλι μου. Ο ήλιος γέρνει πίσω από το Βέρμιο κι οι αχτίδες του ανάβουνε φωτιές στα τζάμια και στις λαμαρίνες της Πάνω Πόλης. Η ώρα είναι πολύ γλυκιά κι οι θόρυβοι μικραίνουν μες στο μαβί χρώμα του δειλινού. Τα παράθυρα των σπιτιών κοκκίνισαν, όπως τα μάτια στον αποχωρισμό. Ο ήλιος θρυμματίστηκε επάνω τους σε χιλιάδες κομμάτια. Μονάχα που, έπειτα από αυτό το αντιφέγγισμα, τι γρήγορα, Θε μου, που κατεβαίνει η νύχτα...»

II

Δεν ήταν τύχη, λοιπόν, ούτε σύμπτωση, που ένα απόγευμα, μες στα στενά σοκάκια της Πάνω Γειτονιάς, τη συνάντησε. Ήταν ώριμος πια να τη δεχτεί, γιατί από καιρό στους μοναχικούς περιπάτους του φαίνεται πως τη ζητούσε. Είχε μαλακώσει ο καιρός. Απρίλης ήτανε, και βγήκε να σεργιανίσει λίγο τ' απόγευμα στην Πάνω Πόλη για ν' αεριστεί το μυαλό του από το διάβασμα, ώσπου...

Την είδε να βγαίνει από μια πάροδο της Αγίου Δημητρίου ανεπάντεχα. Κι αμέσως έστριψε στη γωνιά, χωρίς ο ίδιος να προφτάσει καθόλου να δει το πρόσωπό της. Δεν την ήξερε από πριν, η κορμοστασιά της δεν του θύμιζε τίποτα. Άθελά του, μαγνητισμένος σχεδόν, την ακολούθησε. Μίκραινε το βήμα του για να μην την προσπεράσει. Πρόσεξε πρώτα τα λεπτά άσπρα πόδια της με τις κοντές κόκκινες κάλτσες. Οι γάμπες της ήταν χυμένες σ' ένα καλούπι ύπερου. Δεν είχε τακούνια, κι αυτό έκανε ακόμα πιο ανάλαφρη την περπατησιά της. Έπειτα πρόσεξε την καφετιά καμπαρντίνα της, με τη ζώνη στη μέση. Μα η ματιά του κυριολεκτικά γαντζώθηκε από την ξανθιά της

αλογοουρά που, καθώς ήταν δεμένη ψηλά μ' ένα κόκαλο, έπεφτε κάθετα προς τα κάτω και, ανεξάρτητη από την πλάτη που σκέπαζε, χόρευε, καμπάνιζε, πηδούσε ελεύθερη, ατίθαση σαν χαίτη αλόγου κι αθόρυβη σαν μακρινός καταρράχτης, που δεν μας φτάνει η βουή του. Η ώρα ήταν βαθιά και ήσυχη. Ο ουρανός αντηχούσε από τις καμπάνες του εσπερινού, που χτυπούσαν σκόρπιες μες στα σπίτια. Και ο ήλιος, κοντά στη δύση του, χρύσιζε τα στάχια των μαλλιών της, βάθαινε το σκούρο χωμάτινο χρώμα της καμπαρντίνας της.

Προχωρούσε κι ήταν φωτεινή μες στα ισκιωμένα κιάλα σπίτια, τόσο πλούσια μέσα σε όλη εκείνη τη φτωχολογιά, τόσο μελλούμενη μέσα στο παρελθόν που βάραινε τριγύρω, που «ποιος», συλλογίστηκε, «ποιος θα 'ταν αυτός που δεν θα την ακολουθούσε;» «Δεν κάνω τίποτα κακό» ήταν η επόμενη σκέψη του. «Με παρασέρνει ο ρυθμός της σαν ένα ποίημα».

Προχωρούσε και φαινόταν να ήξερε πού πηγαίνει, γιατί δεν δίσταζε καθόλου μες στα πολύπλοκα ελικοστά σοκάκια. Ανέβαινε τώρα την Ιουλιανού. Στην Κασσάνδρου έκοψε δεξιά. Κι έπειτα πάλι αριστερά προς τα πάνω. Έτρεχε σαν την πετροπέρδικα – κόκκινες κάλτσες σαν τα νύχια της πέρδικας – που, νιώθοντας την απειλή του κυνηγού από πίσω της, ολοένα ψηλώνει το φευγιό της. Πρόσεξε ότι τα πόδια της δεν σκόνταφταν σαν τα δικά του πάνω στις πέτρες και διάλεγε τα μονοπάτια που ήταν βατά. «Άρα», συμπέρανε, «θα μένει κάπου εδώ κοντά. Το

σπίτι της θα 'ναι εδώ. Κι από στιγμή σε στιγμή μπορώ να τη χάσω». Τότε τον κυρίεψε η περιέργεια να δει το πρόσωπό της. Και δεν φοβόταν μην απογοητευθεί, μην πάψει ξαφνικά το καλντερίμι να μοιάζει με το αυλάκι που αφήνουν πίσω τους τα όνειρα. Η διαίσθησή του του έλεγε πως το πρόσωπό της θα 'ταν το ίδιο ζωντανό σαν την αλογοουρά, το ίδιο σαν κι αυτή χρυσαφένιο. Μα πώς να το δει; Αν την προσπερνούσε, τότε εκείνη θα το καταλάβαινε πως την ακολουθεί και θα έτρεχε περισσότερο. «Κάπου θα συμπέσουμε, δεν γίνεται», έλεγε και ξανάλεγε μέσα του. «Σε μια στροφή, σ' ένα σταυροδρόμι».

Τότε παρατήρησε πως τα χέρια της δεν ήταν ελεύθερα. Κάτι κρατούσε. «Τι μπορεί να 'ναι;» σκέφτηκε. «Κανένα φόρεμα; Κανένα άστρο; Ή το ψωμί απ' τον φούρναρη; Τι κρατά στα χέρια της κι είναι τόσο κουρασμένη;»

Φαίνεται πως με τις σκέψεις όμως χαλάρωσε το βήμα του, γιατί ανεπάντεχα είδε πως την έχασε από μπροστά του. Έτρεξε ως τη στροφή. Κοίταξε: μια πλατεία μικρή ανοιγόταν μπροστά του, με έναν γέρικο πλάτανο στη μέση και μια βρύση. Τρεις δρόμοι ξεκινούσαν από κει. Ποιον απ' τους τρεις να πήρε; Είδε δυο γριούλες που κάθονταν στα κατώφλια τους σκυμμένες πάνω από τα πλεχτά τους. Αυτές δεν θα 'ξεραν να του πουν. Κάτι πιτσιρίκια παίζαν ξέφρενα μ' ένα πάνινο τόπι. Πήγε να τα ρωτήσει. Μα ένας παπάς φάνηκε να διασχίζει εκείνη τη στιγμή, στητός, περήφανος, τη μικρή πλατεία, και τα παιδάκια, παρατώντας το παιχνίδι τους, τρέξαν ν' ασπαστούν το χέρι του.